

Govor pred igralcem

Iva Kosmos

Ljubljana – V zbirki **Knjižnica MGL**, ki izhaja v okviru Mestnega gledališča ljubljanskega, so predstavili prevod izbranih gledaliških in filozofskih besedil francoskega gledališčnika **Valera Novarinaja** z naslovom *Govorjeno telo: izbor besedil 1989–2009*. Avtorja so pri tem opisali kot »vsestransko gledališko žival«: igralca, režiserja, dramatika, slikarja, fotografa in pohodnika. **Primož Vitetz**, avtor in urednik izbora, ki je besedila prevedel skupaj z **Vladimirjem Pogačnikom** in **Petrom Petkovškom**, je opozoril, da tudi Francija dolgo časa ni prepoznala Novarinajeve odrske pisave. Priznanje je prišlo šele pred kratkim: leta 2003 so pri vodilni založbi Gallimard objavili njegovo besedilo *Le drame de la vie* (Drama življenja), leta 2006 so v najeminentnejši francoski gledališki instituciji Comedie-Francaise, edini, ki ima svoj stalni gledališki ansambel, uprizorili njegovo igro *L'espace furieux* (Podivjani prostor), leto zatem pa mu je Academie Francaise podelila še prestižno nagrado Grand Prix du Theatre. Zaslovel je tudi v tujini; tako je v italijanščino prevedenih že sedem njegovih del, v nemščino pet, v španščino pa štiri.

Njegova besedila so hermetične narave, je poudarila **Petra Pogorevc**, urednica Knjižnice **MGL**. Gibljejo se na meji med dramskim, literarnim in teoretsko-filozofskim besedilom, zato je vprašanje, ali bi se (in kako) kakšno slovensko gledališče sploh odločilo in pripravilo za uprizoritev katerega njegovih tekstov, je dodala. Pri tem je zanimivo, da se francoski režiserji večkrat lotevajo njegovih fi-

Valere Novarina
piše na meji
med dramskim,
literarnim in
teoretsko-filozofskim
besedilom.

lozofsko naravnanih in bolj kompleksnih tekstov, medtem ko dramske tekste režira Novarina sam. Kot režiser in dramatik zastopa tako imenovano »igralsko gledališče«, pri čemer se navezuje na dolgo tradicijo igralcev-režiserjev; v Franciji namreč ni posebne izobrazbe za režiserje, temveč ti prihajajo z drugih področij, predvsem igralskega, kar je bil prvotno tudi Novarina sam.

Istočasno z igralcem v središče Novarinajevega zanimanja stopa govor kot akt, ki določa igralca. Govor v delu Valera Novarinaja zavzema posebno mesto in je pomembnejši kot tisto, kar sporoča, pojasnjuje avtor spremne besede **Rok Vevar**, »saj francoski dramatik logiko dogodkovnosti obrne: tu ne gre za to, da bi bil nekdo ali nekaj interpeliran s pozivom Reči in da bi se posledično stvorila govorica, ampak da je Reč interpelirana, poklicana s pozivom govorice«. Vevar je sledi Novarinajeve estetike poiskal tudi v kontekstu slovenskih scenskih umetnosti in ga tako poskusil nekoliko bolj približati slovenskemu bralcu, uvod k izdaji pa je napisala avtorjeva dolgoletna tesna sodelavka, francoska dramaturginja in teatrologinja **Annie Gay**.